

Список використаних джерел:

1. UNWTO. Tourism and the Sustainable Development Goals: Journey to 2030. Madrid: World Tourism Organization 2023
2. United Nations. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. New York: UN Publications 2015
3. Дутчак О. В. Механізми екологізації туристичної сфери в Україні: виклики та перспективи. Вісник НТУ, №4, 2023 с. 67–75.
4. UNWTO. Tourism and Poverty Alleviation: Recommendations for Action. Madrid: World Tourism Organization 2019

РОЛЬ БІЗНЕСУ У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: АКЦЕНТ НА ПОДОЛАННІ БІДНОСТІ

Коновалець Вікторія Романівна

здобувачка освітньо-професійної програми бакалавра за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» кафедри публічного управління та адміністрування Національного лісотехнічного університету України.

Подолання бідності є однією з найважливіших глобальних цілей сталого розвитку ООН. Незважаючи на прогрес у світі, мільйони людей залишаються за межею бідності. Саме бізнес може стати потужним рушієм змін, адже він створює робочі місця, формує економічну стабільність і розвиває соціальну відповідальність. Відповідно, виникає питання – чому подолання бідності – головна ціль №1

Подолання бідності є першою Ціллю сталого розвитку, бо бідність лежить в основі багатьох інших проблем суспільства. Люди, які не мають достатніх доходів

для забезпечення базових потреб (харчування, житла, освіти та медичного обслуговування тощо) не можуть повноцінно розвиватися, працювати та брати участь у житті громади. Бідність створює цикл нерівності, який передається від покоління до покоління: діти з бідних родин часто не мають доступу до якісної освіти та здоров'я, що знижує їхні шанси на гідне життя в майбутньому. Тому покращення економічного становища людей є фундаментом для досягнення всіх інших цілей сталого розвитку – здоров'я, якісної освіти, економічного зростання та екологічної стійкості. Без вирішення проблеми бідності інші цілі просто неможливо реалізувати ефективно, адже люди, які не задовольняють базові потреби, не можуть повноцінно користуватися можливостями для саморозвитку та участі в суспільному житті.

Роль бізнесу у подоланні кризових явищ є надзвичайно важливою, адже саме підприємства здатні підтримувати суспільство й економіку у складні періоди. Соціально відповідальна поведінка бізнесу проявляється не лише у створенні робочих місць чи сплаті податків, а й у допомозі людям, які постраждали від кризових подій. Під час пандемії COVID-19, економічних потрясінь чи воєнних дій компанії беруть активну участь у гуманітарних ініціативах, надають матеріальну й фінансову підтримку, допомагають забезпечити найнеобхідніше для населення.

Яскравим прикладом соціально відповідальної поведінки є діяльність компанії Lego, яка не лише дбає про екологічність виробництва, а й спрямовує значні кошти на допомогу сім'ям із дітьми, що постраждали від пандемії [5]. В Україні бізнес також проявив себе як важлива опора у важкі часи – підприємства евакуювали персонал із небезпечних територій, забезпечували працівників житлом, надавали гуманітарну допомогу. Отже, бізнес відіграє ключову роль у подоланні криз, адже допомагає суспільству адаптуватися до складних умов, підтримує людей і сприяє стабілізації економіки країни.

Роль бізнесу у розвитку суспільства дедалі частіше розглядається не лише через призму прибутку, а й через здатність компаній створювати соціальну

цінність. У світі та в Україні все більше підприємств реалізують програми корпоративної соціальної відповідальності, спрямовані на підтримку освіти, сталий розвиток, екологію та допомогу населенню в кризових умовах. Міжнародна корпорація Nestlé активно інвестує у розвиток сільського господарства та підтримку фермерів [3],[4]

Партнерство бізнесу, держави та громади є важливим інструментом сталого розвитку суспільства. Така співпраця дозволяє об'єднати ресурси, досвід і можливості всіх сторін для вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем. Бізнес у цьому партнерстві виступає рушійною силою інновацій та інвестицій. Підприємства створюють робочі місця, сплачують податки, підтримують соціальні ініціативи та впроваджують екологічно відповідальні технології. Держава, зі свого боку, формує нормативну базу, забезпечує прозорість і стабільність умов для бізнесу, стимулює корпоративну соціальну відповідальність і підтримує публічно-приватне партнерство. Громади беруть участь у визначенні локальних потреб, ініціюють соціальні проєкти та здійснюють громадський контроль за їх реалізацією.

В Україні можна спостерігати приклади успішного партнерства між цими трьома сторонами. Наприклад, компанія «Нова пошта» спільно з місцевими громадами підтримує розвиток освітніх програм та інклюзивних просторів у регіонах. «Rozetka» бере участь у програмах цифрової освіти та розвитку малого бізнесу, співпрацюючи з державними установами та громадськими організаціями. «Nestlé Україна» реалізує соціальні ініціативи у сфері сталого фермерства та здорового харчування, що підтримуються на державному рівні [3].[4]

Аналіз показує, що сучасний бізнес, намагаючись долати прояви бідності, стикається із низкою глибоких і системних викликів.

Таблиця 1

Системні виклики перед бізнесом у подоланні проявів бідності

Проблеми, з якими стикається бізнес	Опис
Нестійкість ринку через кризи (війна, пандемія, зруйнована інфраструктура)	Підприємства втрачають доходи, скорочують штат/соціальний пакет чи закриваються
Короткострокова, фрагментована допомога	Бізнес дає одноразові пожертвування, а не довгострокові програми зайнятості чи навичок.
Низька координація між стейкхолдерами (бізнес — влада — громади)	Дублювання зусиль, слабе таргетування ресурсів
Брак фінансових інструментів для соціальних ініціатив МСБ	Малий бізнес не має доступу до соціальних інвестицій, грантів чи інструментів ризико-поділу
Відсутність системи оцінки впливу	Компанії не вимірюють, чи дійсно їх програми зменшують бідність
Недостатня правова/адміністративна підтримка соціального бізнесу	(податкові стимули, державні закупівлі з соціальним критерієм

Вирішення цих та подібних проблем потребує поєднання традиційних підходів із сучасними інноваціями. Одним із дієвих напрямів є впровадження короткотермінових програм перекваліфікації для працівників, які втратили роботу під час криз, подібних до моделей Нідерландів та Естонії, де підприємства спільно з громадами проводять навчання базових цифрових і сервісних навичок [3].

Важливо також перейти від одноразової благодійності до моделі “створення спільної цінності” (Creating Shared Value), коли компанії інвестують у проєкти, корисні і громаді, і бізнесу. У ЄС це реалізується через соціальні договори та систему соціальних закупівель, коли держава замовляє товари у соціально відповідальних підприємств. Для ефективної взаємодії доцільно створювати цифрові платформи координації, подібні до EU–Ukraine Solidarity Lanes Platform, де громади публікують свої потреби, а бізнес – можливості підтримки. Такі рішення забезпечують прозорість і швидке реагування[2].

Перспективним інструментом є облігації соціального впливу (Social Impact Bonds), які дають змогу фінансувати соціальні проєкти з відшкодуванням коштів лише після досягнення конкретних результатів – як-от зменшення безробіття чи підвищення доходів. Крім того, важливо впровадити податкові стимули та механізм соціальних закупівель, що успішно діють у ЄС і забезпечують сталість діяльності соціальних підприємств.

Європейська комісія також пропонує використовувати методику оцінки соціального впливу (Policy Guide on Social Impact Measurement), яка дозволяє визначати реальний ефект програм бізнесу у зменшенні бідності [1]. Український бізнес, інтегруючи подібні підходи, може перейти від короткострокової допомоги до системного соціального партнерства, що стане основою стійкого економічного розвитку.

Отже, подолання бідності неможливе без активної участі бізнесу, який стає не лише джерелом робочих місць, а й партнером держави та громад у розвитку суспільства. Перехід від одноразової благодійності до системних інвестицій у людський капітал і соціальні проєкти – це шлях до стійкого економічного зростання. Досвід країн ЄС показує, що ефективна взаємодія бізнесу, влади та громад, заснована на спільній цінності, цифрових платформах, інноваційних фінансових інструментах і прозорій оцінці соціального впливу, здатна суттєво зменшити рівень бідності. Для України це не лише можливість, а й стратегічна

необхідність – створити нову модель соціально відповідального бізнесу, який розвиває громади і зміцнює державу.

Список використаних джерел:

1. Європейська Комісія. Корпоративна соціальна відповідальність: політики та інструменти [Електронний ресурс]. –URL: <https://ec.europa.eu/growth/industry/sustainability/corporate-social-responsibility> (Дата звернення: 11.10.2025)
2. Портал соціальної економіки ЄС. Посібник з політики щодо вимірювання соціального впливу для соціальної та солідарної економіки [Електронний ресурс]. – Люксембург : Видавництво Європейського Союзу, 2018. – URL: <https://socialeconomy.europa.eu/> (Дата звернення: 09.10.2025)
3. Поліщук О. Т., Поліщук О. А., Грибовченко С. С. Облік матеріальних та нематеріальних факторів мотивації працівників, їх вплив на результати діяльності // Економіка і організація управління. – 2024. – № 1(53). – С. 67–73. – DOI: 10.31558/2307-2318.2024.1.7.
4. Нова пошта. Корпоративна соціальна відповідальність. – [Електронний ресурс]. –URL: https://novaposhta.ua/social_reporting (Дата звернення: 10.10.2025).
5. ВолиньPost. LEGO запускає нові ініціативи для підтримки дітей та сімей, які постраждали від COVID-19 [Електронний ресурс] / ВолиньPost. – 09 квітня 2020 р., 09:15. – URL: <https://www.volynpost.com/articles/1919-lego-zapuskaie-novi-iniciatyvy-dlia-pidtrymky-ditej-ta-simej-iaki-postrazhdaly-vid-covid-19> (Дата звернення: 10.10.2025).